

Analyticko-implemenční plán na podporu regionálně specifických aktivit v rámci hospodářsky a sociálně ohrožených území Ústeckého kraje

HSOÚ Teplice

Společné problémy – shortlist

Využité dokumenty:

Strategické dokumenty měst a obcí:

- Program rozvoje Statutárního města Teplice na roky 2019-2026
- Plán rozvoje sportu ve statutárním městě Teplice
- Územní plán města Teplice
- Plán udržitelné městské mobility Statutárního města Teplice
- Komunitní plán sociálních služeb a služeb jim blízkých statutárního města Teplice na období 2021-2025
- Program rozvoje města Osek na období 2021-2027
- Strategický plán rozvoje města Dubí
- Místní plán inkluze města Dubí 2021-2023
- Město Dubí: Plán rozvoje sportu 2018-2028
- Sociodemografická studie města Dubí
- Plán sociálního začleňování města Dubí na období 2022-2026
- Strategie rozvoje cestovního ruchu ve městě Dubí
- Integrovaný plán rozvoje města Krupka
- Program rozvoje obce Háj u Duchcova
- Strategický plán rozvoje města Hrob 2016-2023
- Územní plán města Hrob
- Kostomlaty pod Milešovkou: Plán rozvoje obce v letech 2022-2026

Strategické dokumenty dalších aktérů:

- Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Cínovecko na období 2021–2027 - Analýza problémů a potřeb
- Strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Naděje o.p.s. pro období 2021-2027

Problémové oblasti:

- Infrastruktura, sítě a veřejné objekty
- Služby, bydlení, dopravní dostupnost
- Sociální a demografická situace, bezpečnost
- Ekonomika, zaměstnanost, cestovní ruch
- Krajina a území, životní prostředí, veřejný prostor
- Veřejná správa a občané

Oblast: Infrastruktura, sítě a veřejné objekty

Nedostatečná dopravní síť

- Obecně vysoká intenzita automobilové dopravy.
- Silnice I. a II. třídy procházející zastavěným územím obcí.
- Nedostatečné parkovací kapacity pro obyvatele.
- Nedostatek parkovišť navázaných na turistickou infrastrukturu (zimní střediska apod.).
- Špatný technický stav místních komunikací.
- Zhoršená bezpečnost silnic (rizikové křižovatky apod.).

Nedostatečná infrastruktura pro bezpečnou bezmotorovou dopravu

- Nedostatečná síť cyklostezek a cyklotras oddělených od motorové dopravy.
- Špatný technický stav chodníků.
- Chybějící chodníky podél komunikací (mezi obcemi / částmi obcí).
- Nedořešená bezbariérovost měst a obcí.
- Chybějící propojení obcí pro chodce (polní a lesní cesty, průchodnost krajinou).
- Riziková křížení silnic s chodci a cyklisty.

Stavebně-technický stav veřejných objektů

- Špatný stavebně-technický stav veřejných objektů (obecní úřady, školy, volnočasová, kulturní a sportovní infrastruktura).
- Nedostatečná bezbariérovost budov.
- Špatný stav památek včetně drobných památek v krajině.

Energetická náročnost

- Energeticky náročný provoz veřejných objektů.
- Malé využívání alternativních zdrojů energie.
- Malé investice do nových moderních řešení a technologií.

Nedostatečná technická infrastruktura

- Chybí odkanalizování některých částí obcí.
- Zastaralost / nedostatečná kapacita technické infrastruktury (pitná voda, kanalizace).
- Nedostatečná infrastruktura v horských obcích / částech obcí.
- Místy zastaralé veřejné osvětlení.
- Nedostatečné pokrytí vysokorychlostním internetem (menší obce).

Oblast: Služby, bydlení, dopravní dostupnost

Nedostatky ve vzdělávání

- Základní a mateřské školy na hraně kapacity (místně).
- Nutné investice do škol (vybavení, specializované učebny).
- Chybí personální kapacity ve školství (učitelé zejména odborných předmětů, asistenti, sociální pedagog, školní psycholog atd.).
- Roste počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.
- Nedostatečná kapacita neformálního a zájmového vzdělávání.
- Nedostatečná vazba vzdělávání na trh práce (mj. nedostatečné profesní poradenství).
- Zvýšený počet absolventů škol neúspěšných na trhu práce.
- Předčasné odchody ze vzdělávání.

Nedostatky v sociálních službách

- Nedostatečné pokrytí území a kapacita terénních sociálních služeb.
- Omezená kapacita pobytových služeb sociální péče vč. domovů pro seniory.
- Nedostatek vhodných prostor pro sociální služby.
- Nedostatek pracovníků v sociálních službách.
- Nedostatečná informovanost obyvatel o možnostech využití sociálních služeb.
- Omezená nabídka, zázemí a vybavenost komunitních center zejména v menších obcích.
- Chybí sociálně aktivizační služby.
- Špatně nastavený systém sociálních služeb (financování, spolupráce s PČR aj.).

Nedostatky ve zdravotnictví

- Absence základních zdravotnických služeb přímo v obci.
- Nedostatečné kapacity lékařů specialistů (vč. psychologů, psychiatrů).
- Omezená dostupnost lékařské péče zejména z menších obcí.

Nedostatky v dopravní dostupnosti

- Nedostatečná integrace dopravních systémů (přestupní terminály apod.).
- Nedostatečná podpora cyklodopravy pro každodenní dojížděku.
- Nízké obsazení osobních vozidel (prům. 1,24 osob na vozidlo).
- Místy nedostatečné pokrytí veřejnou dopravou.

Nedostatky v bydlení

- Omezená celková kapacita obecního bytového fondu.
- Nedostatečná kapacita obecního bytového fondu pro zvláštní určení (např. startovací, podporované, sociální bydlení).
- Horší technický stav bytového fondu.
- Nedostatek ploch pro novou bytovou výstavbu a pro RD.
- Spekulativní využívání bytového fondu soukromými vlastníky.

Nedostatky ve volnočasové nabídce

- Chybějící infrastruktura pro sport a volný čas vč. hřišť a neorganizovaných sportovišť.
- Zhoršený technický stav / zanedbanost infrastruktury pro sport a volný čas.
- Nedostatečná nabídka organizovaných volnočasových aktivit (kroužky).
- Nedostatek dobrovolníků pro vedení volnočasových aktivit.
- Přírodní okolí obcí (lesy, vodní plochy) nelze plně využít pro sport a rekreaci.

Oblast: Sociální a demografická situace, bezpečnost

Skladba obyvatelstva

- Stárnutí obyvatelstva, roste počet seniorů.
- Trvající odliv mladých a kvalifikovaných lidí z regionu.
- Nižší vzdělanost obyvatel oproti průměru ČR.
- Zhoršená sociální struktura obyvatelstva.
- Suburbanizace – některé obce se stávají pouze obytným zázemím měst.
- Přerušené historické vazby (odsun obyvatel, likvidace obcí kvůli těžbě).

Sociálně rizikové jevy

- Vysoký podíl sociálně slabé populace.
- Zvýšený výskyt negativních socioekonomických jevů: zadluženost, exekuce, nízká finanční gramotnost.
- Pasivní životní styl části obyvatel (dlouhodobá nezaměstnanost).
- Zhoršené možnosti vzdělávání žáků ze znevýhodněného prostředí, nízká studijní úspěšnost.
- Migrace sociálně nepřizpůsobivých, „obchod s chudobou“.
- Existence / riziko vzniku sociálně vyloučených lokalit.

Bezpečnost

- Negativní image z hlediska bezpečnosti (negativní zprávy).
- V některých lokalitách nízký pocit bezpečí, pocitově nízká vymahatelnost práva.
- V Teplicích umístěna protialkoholní záchytná stanice pro ÚK – koncentrace problémových osob.
- Zvýšená drogová problematika.
- Prostituce.
- Vandalismus.
- Rušení nočního klidu.
- Nedostatečné kapacity Policie ČR.
- Městská policie částečně supluje činnost PČR, ale nemá pravomoci.
- Nízká kapacita preventivních aktivit.
- Nedostatečné / zastaralé vybavení jednotek SDH v menších obcích.

Oblast: Ekonomika, zaměstnanost, cestovní ruch

Struktura ekonomiky

- Nedokončená transformace ekonomiky: Stále je část odvětví založena na zastaralých technologiích, málo progresivní ekonomická struktura příliš vázaná na vývoj v těžebním a chemickém průmyslu.
- Vysoká energetická závislost místních silných oborů.
- Závislost zaměstnavatelů na ekonomických výkyvech.
- Nízký potenciál znalostní ekonomiky (s výjimkou lázeňství a zdravotnictví).
- Nízký podíl živnostníků.
- Nedostatek ploch / nemovitostí pro zasedání MSP.
- Malá spolupráce veřejné správy s podnikateli.
- Málo diverzifikované hospodářství ve venkovských oblastech (nezemědělské podnikání, regionální produkty).

Pracovní síla

- Dlouhodobě nadprůměrná míra nezaměstnanosti.
- Počet dlouhodobě nezaměstnaných obyvatel.
- V porovnání s ostatními městy v kraji vyšší cenová hladina.
- Nízká nabídka volných pracovních míst.
- Vyšší nezaměstnanost absolventů.
- Vyšší nezaměstnanost ve věkové skupině 50+.
- Obtížná zaměstnatelnost lidí s nízkou kvalifikací nebo s nízkou motivací pracovat.
- Málo pracovních příležitostí v místě, nutná dojíždka za prací.
- Omezená nabídka pozic umožňujících skloubit soukromý a pracovní život (např. částečné úvazky pro matky s dětmi).

Cestovní ruch

- Nedostatečné využití potenciálu cestovního ruchu.
- Nižší kvantita i kvalita ubytovacích a stravovacích služeb.
- Nedostatečná nabídka doprovodných služeb cestovního ruchu.
- Pokračující negativní image průmyslové oblasti Podkrušnohoří.
- Omezená informovanost o turistických příležitostech.
- Malá nabídka regionálních a místních produktů.
- Nevyužitý potenciál památek a turistických atraktivit.
- Nedostatečná turistická infrastruktura.
- Malá spolupráce v propagaci v cestovním ruchu.

Oblast: Krajina a území, životní prostředí, veřejný prostor

Narušená krajina

- Historické nepřirozené zásahy do krajiny.
- Poškozený vodní režim krajiny, snížená retence vody.
- Černé skládky.
- Špatný stav koryt vodních toků – nebezpečí vzniku povodňových situací.
- Znečištěné vodní toky.
- Důlní vody.
- Zhoršující se kvalita lesních porostů Krušných hor.
- Staré ekologické zátěže.
- Pěstování jednodruhových plodin.

Nedořešené důsledky těžby

- Těžbou narušená krajina, nedokončená rekultivace a revitalizace krajiny.
- Omezená přístupnost a omezené využití prostoru bývalých hnědouhelných lomů Otakar a Barbora.
- Chybějící celkový koncept rozvoje post-těžebního území.
- Existence zásob nerostných surovin: dobývací prostory a chráněná ložiska tvoří bariéru rozvoje.

Snížená kvalita veřejného prostoru

- Nepořádek, odpadky.
- Brownfieldy – jednotlivé objekty i celé bývalé průmyslové areály.
- Zanedbanost, zhoršený stav a vzhled veřejných prostranství.
- Zhoršený stav veřejné zeleně.
- Absence přirozeného centra obce.

Nedostatky v odpadovém hospodářství

- Absence / nedostatečná kapacita sběrného dvora / sběrného místa.
- Nízká míra třídění a dalšího využívání odpadů.
- Nedostatky v systému odpadového hospodářství.
- Chybí celková koncepce odpadového hospodářství.

Environmentální rizika

- Zátěž měst a obcí intenzivní automobilovou dopravou (exhalace, hluk, vibrace).
- Imise z důlní činnosti.
- Exhalace z topenišť v topné sezoně.
- Lokální rizika povodňová a erozní.

Obecné územní poměry

- Územní roztříštěnost a nekompaktnost některých obcí.
- Obtížnější životní podmínky v horských oblastech.
- Obtížná dopravní dostupnost horských obcí.

Oblast: Veřejná správa a občané

Omezení obecních rozpočtů

- Nízký rozpočet vzhledem k velikosti města / obce. Rozpočet nestačí na nutné opravy, údržby a investice.
- Snižující se daňová výtěžnost.
- Vysoká závislost obcí a měst na financování vlastního rozvoje z externích zdrojů (dotací).
- Nevyhovující institut trvalého pobytu – obcím chybí příjem za nepřihlášené obyvatele.

Administrativní bariéry

- Složitost systému dotačního financování.
- Zbytečný tlak na přípravu projektové dokumentace předem (do šuplíku).
- Složitost a byrokratická náročnost povolovacích apod. procesů.

Nízká kapacita samospráv

- Chybí kapacita na přípravu projektů, studií, dokumentace.
- Menším obcím chybí kapacity na administraci projektů.

Malá spolupráce v území

- Omezená společná propagace města / obce a dalších subjektů (např. lázně).
- Málo efektivní spolupráce v Mikroregionu Stropník.
- Rozdělení území ORP mezi dvě MAS.

Malé zapojení občanů

- Malá sounáležitost obyvatel s městem / obcí.
- Chybí společná identita, patriotismus.
- Nízký zájem o svépomoc a dobrovolnictví.
- Upadající zájem o komunitní a spolkový život, neochota pořádat akce.
- Nedostatečná spolupráce obyvatel se samosprávou.

Rizika do budoucna

Demografická změna

- Pokračování dosavadního trendu stárnutí populace. Nárůst počtu seniorů. S tím související tlak na zajištění zdravotních a sociálních služeb pro tuto cílovou skupinu.
- Odliv mladých a kvalifikovaných obyvatel kvůli nedostatku atraktivních pracovních míst, nízkým platům, málo atraktivnímu prostředí pro život. Tím dojde ke zrychlení stárnutí obyvatelstva, ke snížení vzdělanosti a sociálně-ekonomického kapitálu území, ale také to přinese nedostatek kvalifikovaných pracovníků pro místní firmy i pro veřejnou správu.
- Trend suburbanizace. Vylidňování větších měst a naopak rozrůstání satelitních obytných částí menších obcí v zázemí měst. To má dopady na rozpočet měst (nutnost provozovat infrastrukturu a zajistit služby i při menším počtu obyvatel), zároveň to klade nároky na menší obce (zajištění dopravní dostupnosti, zajištění služeb, zvýšená osobní automobilová doprava atd.).
- Příchod nových obyvatel: válečníci, klimatičtí, ekonomičtí uprchlíci.

Zhoršení sociální situace

- Narůstání sociálních a bezpečnostních problémů plynoucích ze zvyšující se koncentrace sociálně vyčleněných obyvatel. Zacyklení pasivního životního stylu v komunitách. Nárůst negativních jevů jako jsou zadluženost, exekuce atd.
- Vyšší počet žáků ze znevýhodněného prostředí bude klást vyšší nároky na vzdělávací systém, přitom zároveň přinese zhoršení průměrných studijních výsledků.
- Nedostatečné kapacity sociálních služeb na práci s rizikovými cílovými skupinami.
- Zvýšený výskyt rizikového chování a sociálně rizikových jevů včetně kriminality.
- Snížení sociální soudržnosti.
- V důsledku snížení atraktivity regionu jako místa pro život.

Negativní environmentální jevy

- Globální klimatická změna: snížení obsahu vody v krajině, vlny sucha a veder se souvisejícími zdravotními dopady na obyvatele.
- Negativní dopady narůstající automobilové dopravy.

Odpadové hospodářství

- Nedořešený systém odpadového hospodářství v souvislosti s ukončením skládkování.

Zhoršení ekonomické situace

- Pokles počtu obyvatel, s tím související nižší příjmy obcí.
- Snížování daňových příjmů měst a obcí.
- Růst nákladů, růst cen energií.
- Snížování podpory z externích zdrojů, zvýšení spoluúčasti žadatelů v dotačních projektech.
- Neúspěšná transformace, ekonomická recese – dopady na obyvatele i na daňové příjmy obcí.

Zahájení těžby lithia

- Environmentální rizika.
- Nárůst nákladní dopravy.
- Snížení atraktivity území.